

JAK NA ODŠKODNĚNÍ PRACOVNÍHO ÚRAZU POŠKOZENÉHO ZAMĚSTNANCE

JUDR. ZBYNĚK DROBIŠ

Ročně nastanou tisíce pracovních úrazů zaměstnanců. Jaké náhrady může poškozený zaměstnanec uplatnit při zranění pracovním úrazem? Jak na odškodnění trvalých následků po pracovním úraze? Odpovědi naleznete v tomto článku.

Pracovní úraz definuje zákoník práce jako poškození zdraví zaměstnance, které vzniklo nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů či v přímé souvislosti s nimi. Pracovní úraz je povinen zaměstnanec nahlásit bez zbytečného odkladu svému nadřízenému. Prodlení s nahlášením pracovního úrazu v řádech dnů může zbytečně zkomplikovat získání odškodnění pracovního úrazu.

Podstatným důkazem o pracovním úraze je záznam o pracovním úraze, který se vyhotovuje v případě pracovní neschopnosti zaměstnance delší než tři kalendářní dny v souvislosti s utrpěným pracovním úrazem. Jedno vyhotovení záznamu o pracovním úraze je povinen zaměstnavatel předat postiženému zaměstnanci. Uvedené právo na vydání záznamu o pracovním úraze poškozenému zaměstnanci vyplývá přímo ze zákoníku práce.

Zásadní pozici při odškodnění pracovního úrazu má pojišťovna zaměstnavatele (zákonně pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy).

Poškozený zaměstnanec pracovním úrazem může žádat odškodnění také po skončení pracovního poměru. Trvání pracovního poměru není podmínkou pro odškodnění pracovního úrazu. Odškodnění mohou žádat i zaměstnanci, kteří byli zaměstnáni „pouze“ na dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti.

Odškodnění pracovního úrazu

Přehled náhrad při pracovním úraze je následující:

- náhrada ztráty na výděлку po dobu pracovní neschopnosti,
- bolestné,
- účelně vynaložené náklady spojené s léčením (náklady léčení, cestovné, náklady péče aj.),
- ztížení společenského uplatnění (trvalé následky pracovního úrazu),
- náhrada ztráty na výděлку po skončení pracovní neschopnosti (tzv. renta),
- věcná škoda.

Poškozený zaměstnanec pracovním úrazem nemá obvykle právo na odškodnění veškerých těchto náhrad, ale je nutné posoudit, které náhrady a v jaký časový okamžik může žádat k odškodnění poškozený zaměstnanec.

Ušlý výdělek po dobu pracovní neschopnosti

Následkem pracovního úrazu zpravidla nastane pracovní neschopnost zaměstnance. Ušlý výdělek (náhrada ztráty na výděлку po dobu pracovní neschopnosti) je tak zpravidla nejčastěji uplatňovanou

náhradou k odškodnění při pracovním úraze. Ušlý výdělek přísluší zaměstnanci ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem před pracovním úrazem a výší náhrady mzdy a nemocenského.

Zákoník práce výslovně stanovuje, že ušlý výdělek je zaměstnavatel povinen vyplácet pravidelně jednou měsíčně, pokud nebyl dohodnut jiný způsob výplaty. V praxi obvykle zaměstnavatelé vyčkávají s odškodněním ušlého výděлку až na skončení pracovní neschopnosti, ale zákoník práce stanovuje proplácení v tomto pravidelném měsíčním režimu. Cílem tohoto ustanovení zákoníku práce je ochrana před negativním sociálním dopadem pracovního úrazu pro poškozeného zaměstnance, kterému jsou po dobu pracovní neschopnosti vypláceny pouze nemocenské dávky.

Pojišťovna zaměstnavatele však v některých případech uzná pouze část pracovní neschopnosti v souvislosti s léčbou pracovního úrazu. Většinou takto postupuje na základě posudku svého znalce, který vymezí obvyklou délku léčení zranění při pracovním úraze. Tyto případy se následně v praxi řeší revizním znaleckým posudkem, předložením zdravotnické dokumentace, potvrzením ošetřujících lékařů a pokud nelze vyřešit krácení délky pracovní neschopnosti mimosoudně, pak také soudním sporem o doplatek odškodnění ušlého výděлку.

Účelně vynaložené náklady spojené s léčením

Účelně vynaložené náklady spojené s léčením mohou při řešení odškodnění pracovního úrazu zahrnovat vynaložené náklady za medikamenty, zdravotní pomůcky, regulační poplatky, náklady péče o nesoběstačného poškozeného zaměstnance a také cestovní výdaje do zdravotnických zařízení.

Výpočet odškodnění pracovního úrazu pro tyto náhrady představuje především potřebu evidence cest, časového nákladu péče o poškozeného zaměstnance a uchování uhrazených účtenek za náklady léčení.

Bolestné a pracovní úraz

Bolestné při pracovním úrazu náleží prakticky při jakémkoliv zranění od lehkých zranění typu pohmožděnin až po vážné pracovní úrazy s trvalými následky. Bolestné je stanoveno zákoníkem práce a nařízením vlády č. 276/2015 Sb.

Bolestí se rozumí tělesné a duševní strádání způsobené poškozením zdraví pracovním úrazem včetně stresu, obtíží a psychických symptomů obvykle doprovázejících poškození zdraví a také léčením a odstraňováním následků poškození zdraví včetně komplikací vzniklých v přímé příčinné souvislosti s pracovním úrazem.

Bolestné při pracovním úrazu se vypočte podle uvedeného nařízení vlády, které obsahuje přílohu jednotlivých zranění při pracovním úraze. Každému zranění jsou stanoveny počty bodů. Hodnota jednoho bodu bolesti je 250 Kč.

Zaměstnanec obvykle utrpí pracovním úrazem více zranění, a proto se body za veškerá zranění sčítají. Důležité je také vědět, že body se rovněž počítají za operační zákroky. Dále je možné navýšení základního bolestného pro komplikace léčby nebo náročný způsob léčení.

Trvalé následky pracovního úrazu

Trvalé následky pracovního úrazu mohou nastat jak z vážných zranění, tak z menších zranění souvisejících s bederní a krční páteří. Hovoříme-li o odškodnění trvalých následků, odborně se jedná o označení ztížení společenského uplatnění. Ztížením společenského uplatnění se rozumí trvalý nepříznivý vliv poškození zdraví pracovním úrazem a jeho trvalých následků

a psychosociálních dopadů, které omezují nebo mění společenské uplatnění poškozeného zaměstnance v životě, zejména při uspokojování životních, pracovních, vzdělávacích a sociálních potřeb.

Ztížení společenského uplatnění se opět řídí nařízením vlády jako bolestné. Bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění se určí podle počtu bodů poškození zdraví uvedeného v příloze č. 3 nařízení vlády. Hodnota jednoho bodu je opět 250 Kč.

Pokud pracovní úraz způsobil více poškození zdraví, hodnotí se ztížení společenského uplatnění pro každé poškození zdraví zvlášť a bodové ohodnocení jednotlivých poškození zdraví se sčítá.

Ztížení společenského uplatnění se hodnotí obvykle rok od pracovního úrazu.

Krácení odškodnění pracovního úrazu

Krácení odškodnění pracovního úrazu může představovat chyby ve výpočtech odškodnění bolestného a ztížení společenského uplatnění. Důvodem krácení je často skutečnost, že odškodnění těchto

náhrad je vypočteno na formulářích pojistovny prostřednictvím ošetřujícího lékaře poškozeného, kdy se setkáváme s těmito chybami:

- opomenutí některých položek zranění bolestného podle nařízení vlády,
- neuvedení zvýšení základního odškodnění bolestného, když jsou splněny podmínky,
- nezahrnutí bodů bolestného za operační zákroky,
- opomenutí některých položek trvalých následků podle nařízení vlády,
- nesprávná klasifikace stupně trvalého následku na škále od lehkého stupně až po těžký stupeň.

Tyto chyby následně vedou ke zbytečnému snížení odškodnění pro poškozeného zaměstnance. Pokud však nebyla uzavřena dohoda o narovnání mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem k odškodnění těchto náhrad, lze řešit správný výpočet a žádat doplatek odškodnění.

Autor je advokátem a právníkem projektu pravnikpracovniuraz.cz.

